

Miljø- og klimakrav i Oslo kommunes anskaffelser av bygg og anlegg

Marit Hepsø

Utviklings- og kompetanseetaten
Oslo kommune

Miljødagen, Lillestrøm 5. nov. 2024

1. Krav i anskaffelser – viktig strategisk virkemiddel for grønn omstilling
2. Hva krever Oslo kommune i bygg og anlegg i dag?
3. Hva vil vi kreve i framtiden? Innspill ønskes!

1. Krav i anskaffelser – viktig strategisk virkemiddel for grønn omstilling

Oslos klimamål

Indirekte utslipp

Oslos bidrag til klimagassutslipp utenfor kommunen er betydelig lavere i 2030 enn i 2020.

Oslo

Foto: Oslo kommune

Grønne og effektive anskaffelser

- ▶ Oslo kommune er en av Norges største innkjøpere
- ▶ Over 10 mrd kr til bygg og anlegg årlig
- ▶ Skoler, sykkelveier, vann og avløp, parker, ny t-bane, omsorgsboliger...
- ▶ Bygg og anlegg har stor miljøbelastning og store utslipp
- ▶ ...men også stor mulighet til å bruke felleskapets penger til nødvendig grønn omstilling!

Hammersborg- erklæringen

Det politiske grunnlaget for et byråd
utgått av Høyre og Venstre

2023 - 2027

Byrådet vil bruke innkjøpsmakten til å
utvide markedet for grønne og
innovative løsninger

2. Hva krever Oslo kommune i bygg og anlegg i dag?

Fossilfrie og utslippsfrie bygge- og anleggsplasser

- ▶ Standardkrav vedtatt i 2019: Maskiner og kjøretøy
- ▶ Fossilfritt minimumskrav – bærekraftig biodrivstoff
- ▶ Tildelingskriterier/ konkurranse på utslippsfrie anleggsmaskiner og på utslippsfri og biogass massetransport
- ▶ 30 % vektning på miljø
- ▶ Fra 1.1.2025: Minimum utslippsfrie anleggsplasser, og utslippsfri eller biogass massetransport
- ▶ Kravene er under revisjon

Resultater

- ▶ Betydelige utslippskutt
- ▶ Ny teknologi
- ▶ Fra 0 til over 60 prosjekter med utslippsfrie maskiner på tre år
- ▶ 98 % fossilfri drift, 77 % utslippsfri energibruk i 2023

Veien videre:

- ▶ Vi reviderer kravene til maskiner og kjøretøy
- ▶ Nye standardkrav til materialer i bygg og anlegg kommer

Oslo

Foto: Oslo kommune

Markedet leverer klimaløsninger

- ▶ Krav og tildelingskriterier som kraftfullt virkemiddel i anskaffelser
- ▶ Tørre å etterspørre nye teknologier
- ▶ Utfordre markedet på å bli med på omstillingen

Oslo

Foto: Oslo kommune

3. Hva vil vi kreve i framtiden? Innspill ønskes!

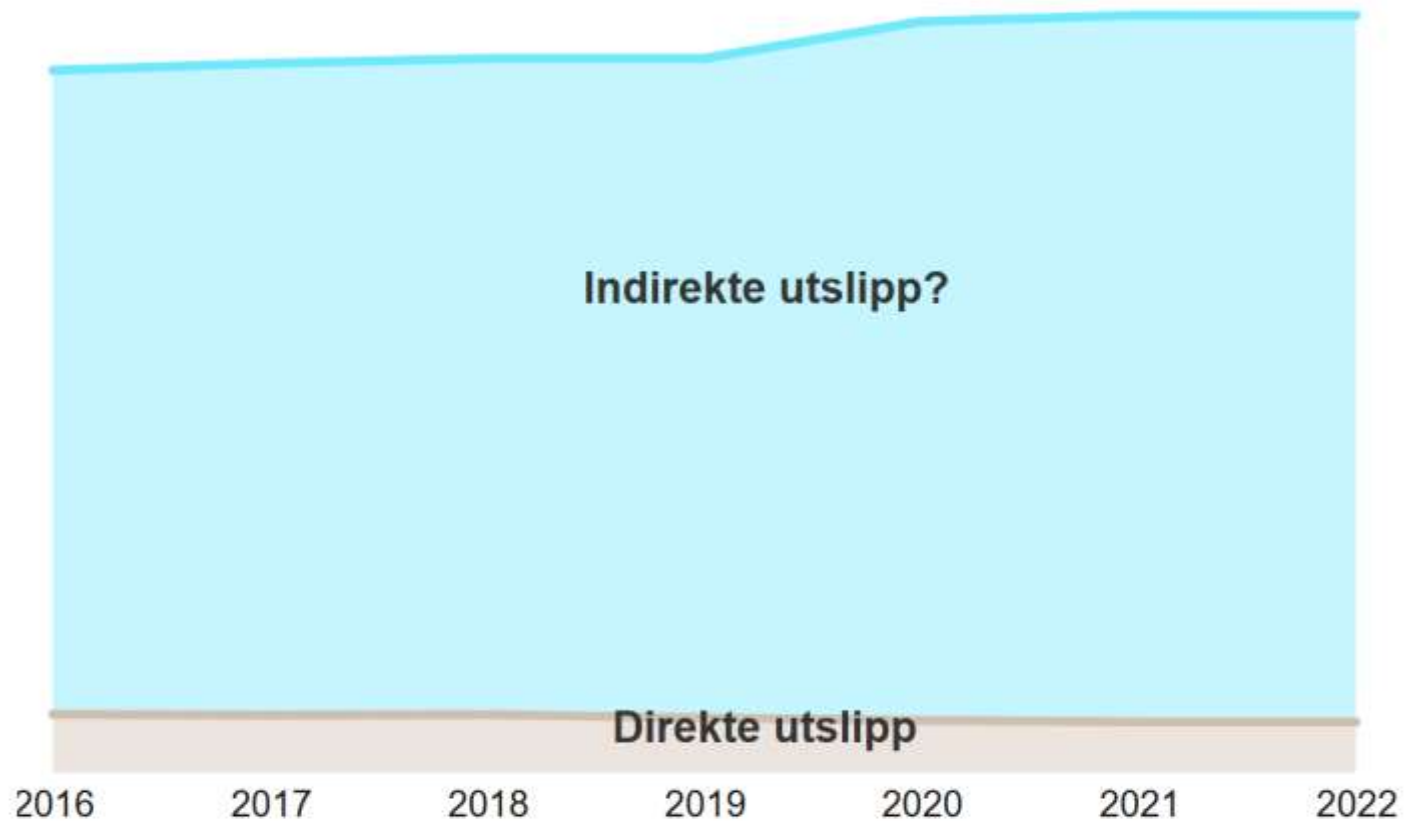

Direkte utslipp

Indirekte utslipp

Oslo

Indirekte utslipp skjer utenfor vårt geografiske område, men drives av vårt konsum

Redusere fotavtrykket fra materialer

Foreslå konkrete tiltak/krav som kan redusere klima- og miljøbelastningen fra materialbruk i våre egne bygg og anlegg i løpet av 2025

Foto: Oslo kommune

Heldigvis starter vi ikke på bar bakke

EBA

Aktuelt Medlemskap Tema Om oss Kurs og arrangementer

TIDA / Artikler / Ny veileder for klimagassreduksjoner for formålsbygg

Ny veileder: klimagassreduksjon for formålsbygg

Innl. Prosjekt, Skanska

Bygg og anleggsbransjen står for 16% av Norges klimagassutslipp, og er en viktig del av løsningen på klimautfordringene.

Del denne siden:

X f

Oslo

Forslag til offentlig ettersyn
22.06.2023

Planbeskrivelse

Kommuneplanens arealdel

Oslo mot 2040

13.6 Tallfestede klimakrav til materialer

- Det skal i reguleringsplaner stilles krav om tallfestede utslippsreduksjoner fra materialbruk i bygget sammenlignet med et referansenivå tilsvarende den til enhver tid vanlige praksis i bransjen. Krav til tallfestede utslippsreduksjoner i reguleringsplaner skal strammes gradvis inn, fra 20 % i 2025, til 30 % i 2027, 50 % i 2030. Kravet

...aa, eller Vegvesenet krever miljøvennlige entrep...

esen har redusert
ned en tredjedel
tre år

Velg ambisjonsnivå

BrukveggEnde

Videokorvise

Sammenlign stadiene

Klimagasskrav til byggematerialer

Oppdatert: 20.02.2024

Viktig Informasjon

Kan brukes for nybygg og rehabilitering.

Dette kravet kan brukes når du er i byggeprosessens steg: 6.7

[Stegene følger NS3467](#)

Kravformulering

...produkter angitt nedenfor skal tilfredssette utslippsgrensene i tabellen.

...es materialer og produkter med maks utslipp av k...
...er. Utslippsgrensene i tabellen gjelder summen av...
...råvare til fabrikkport (A1 - A3 iht. EN15804 og NS...
...ik skal ikke inkluderes i disse verdiene.

...aterialer inkluderer utslippskravet også A4, utslippe...
...s. Beregning av disse utslippene skal være prosjek...
...n beregnes for reelt transportmiddel og avstand el...
...tano og legges sammen med utslippstallene for A3...
...n velges transportmiddelet «Lastebil 16-32 tonn, E...
...m fylles inn skal representere avstanden fra fabrikk

pe	Materiale	Enhet		
ong	Plassert betong, alle trykkfastheter	kg CO2 ekv/m3		
	Hulldykker inkl. armering	kg CO2 ekv/tonn		
tr	Søyler/Bjelker inkl. armering	kg CO2 ekv/tonn	170	A1-A4
	Uisolerte vegger inkl. armering	kg CO2 ekv/tonn	140	A1-A4
	Massebeton, krevslimt	kg CO2 ekv/m3	100	A1-A4

SKOK | Standard kravspesifikasjon for Oslo kommune

Hva le

KRAVSPESIFIKASJONER MANJUALER VEILEDERE KURS OM SKOK KONTAKT OS

Informasjon og veiledning til aktører som skal levere anbud eller bygg til Oslo kommune

Oslo

Vi sendte ut en forespørsel før sommeren (RFI)

Oslo spør markedet: Hva slags materialbruk kan gi størst utslippskutt?

TEMAER: Klima Kommune Materialbruk Miljøstyring Utslipp

Oslo kommune har satt frist til 8. august kl. 12 for skriftlig svar på sin oppfordring til markedet om å komme med fremoverlente innspill til klima- og miljøkrav til materialer i bygg og anlegg. På bildet, avdelingsdirektor Gunnar Wedde i Innkjøpstjenester i Utviklings- og kompetanseetaten i kommunen.

INNLEGG AV: LENNART HOVLAND 15. JULI 2024

Ca 25 svar, de fleste var enige om:

- ▶ Mer gjenbruk av masser og materialer
- ▶ Flere krav til materialer, både klima og kvalitet – tenk helhet
- ▶ Stille ytelseskrav/ funksjonskrav fremfor detaljerte krav til spesifikke løsninger

Hva har vi tenkt så langt? Foreløpig

- ▶ Standardkrav for alle virksomheter i kommunen – opptre likt
- ▶ Veldig ulike prosjekter – bygg, anlegg, infrastruktur – mulighet for noe variasjon («verktøykasse»? Men samme krav til dokumentasjon mv)
- ▶ **Minimumskrav til noen store og viktige tiltak som alle kan levere på**
- ▶ Belønning i konkurransen for å levere bedre enn minimum - bruk av bonus og tildelingskriterier for å drive markedsendring
- ▶ Krav om klimagassbudsjett/-regnskap

Foto: Oslo kommune

Et utgangspunkt for krav – her er våre tanker:

Pukkvarer, stein	<ol style="list-style-type: none"> 1. Begrense uttak, grave mindre 2. Gjenbruke masser, andel 3. Krav om andel gjenvunnet pukk/stein fra pukkverk 4. Dokumentasjonskrav til leverandør av stein og pukk
Betong	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rive mindre, redusert mengde, andel 2. Redusere mengden betong i konstruksjoner, f.eks. med endret armering 3. Krav om utslippsfri transport (A4) til anlegget 4. Dokumentasjonskrav til leverandør
Asfalt	LTA, andel gjenbruksstein i tilslag, biogent bindemiddel
Stål	Gjenvunnet stål, andel
Trevirke	Krav til sertifisert trevirke, krav om plukkhogst
Annet?	Bruke verdier fra EBA-veileder og evt DFØ kriterieveiviser?

Eksempler – ambisjonsnivå vil øke over tid

Asfalt

- ▶ Lavtemperaturasfalt
- ▶ xx kg CO2 per tonn asfalt (fra 40-50 kg CO2/tonn, avhenger av type asfalt)
- ▶ xx % gjenbruksasfalt inn i asfalten som skal brukes på prosjektet (for eksempel 40 %)
- ▶ xx % av tilslaget skal være resirkulert materiale
- ▶ Biogent bindemiddel

Hva kan markedet levere nå og frem i tid? Hvilken innretning av krav er best egnet?

Betong

- ▶ Lavkarbonbetong klasse A
- ▶ xx % av tilslaget skal være resirkulert materiale (for eksempel 20 %)

Stål

- ▶ xx kg CO2 per tonn stål (avhenger av produkt)
- ▶ xx % resirkulert stål i ulike type stålprodukter (avhenger av produkt)

Vi ønsker innspill!

- ▶ Hva kan markedet levere nå, og litt frem i tid?
- ▶ Hvor bør det være insentiver til å strekke seg?
- ▶ Har dere konkrete innspill til krav?
- ▶ Nivå, innretning, gode eksempler?

Takk for oppmerksomheten – ser frem til videre dialog!